

**ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА
НУЖДТЕ ОТ КАДРИ СЪС
СРЕДНО
ПРОФЕСИОНАЛНО
ОБРАЗОВАНИЕ В СЕКТОР
СТРОИТЕЛСТВО**

Проучване на КСБ

Май 2017

ОБОСНОВКА

Във връзка с подобряване на координацията между Министерство на образованието и науката и релевантните браншови организации в областта на професионалното образование и обучение, КСБ инициира допитване до своите членове по региони за нуждите им от средно-технически и изпълнителски кадри в строителството.

Целта на проучването е да се идентифицират потребностите на бизнеса от подготвени специалисти за строителния бранш на база на спецификата на всеки отделен регион. Обобщените резултати ще бъдат основа за отправяне на мотивирано предложение за разработване на публични политики в областта на средното професионално образование и обучение.

Проучването се реализира в периода 01.05. – 30.05.2017 г. чрез допитване до строителни предприятия, членове на КСБ и с подкрепа на Областните представителства на Камарата. Информация са подали 26 от общо 27 Областни представителства на КСБ.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

- ◎ Тенденция на застаряване на работната сила, дължащо се преди всичко на факта, че строителството е загубило своята атрактивност за младите хора. Професионалните гимназии трудно намират ученици за прием в строителни специалности - рязко намаляване на интереса към професионалното образование и снижаващото се качество поради недостатъчните възможности за осигуряване на ефективни стажове и практика.
- ◎ Въпреки безработицата, особено от страна на по-големите и по-модерно фондовъоръжени фирми, се чувства недостиг на висококвалифицирани кадри. Проблемът се засилва и от високото текучество в бранша и невъзможността от страна на фирмите да осигуряват постоянна заетост на кадрите си.

РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОУЧВАНЕТО

- ◎ Обобщената информация от 26 -те Областни представителства на КСБ показват моментната картина на необходимостта на фирмите от кадри с професионална квалификация в областта на строителството. Това е позиция на тези предприятия, които са кооперативни и оценяват положително инвестициите в човешки ресурси.
- ◎ Изведеният брой специалисти е приблизителен, предвид факта, че част от фирмите са подали информация без да конкретизират необходимия брой, а други изразяват мнение, че липсват кадри от целия спектър на строителните професии и тази негативна тенденция ще се задълбочи през следващите години. Освен това се обръща внимание и на необходимостта от служители, които не просто притежават съответното ниво на квалификация, но и имат реалните знания, умения и подготовка за изпълнение на работните задачи.

РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОУЧВАНЕТО

⊙ Предвид острия дефицит на строителни кадри и липсата на професионални училища по строителство и архитектура в някои региони (например Кюстендил), Областните представителства на КСБ са положили усилия да подпомогнат местните гимназии за сформирание на паралелки по строителни професии, но с оглед на липсата на достатъчно желаещи, те не са дали резултат. Друг проблем е задържането на вече обучените кадри да останат на работа в региона.

⊙ Важно да бъде отбелязано и явно изразеното нежелание на част от строителните фирми да участват в допитването. Този факт би могъл да се обясни с все още негативните последици от икономическата криза, която особено силно рефлектира върху строителния бранш и невъзможността да се осигури дългосрочна заетост на наетия персонал. В период на криза, строителните фирми, особено малките и средни предприятия са фокусирани върху своето оцеляване, като въпросите свързани с изграждане на устойчива стратегия за развитие на човешките ресурси и инвестиции в продължаващо образование и обучение остават на заден план.

ОБОБЩЕНИ ДАННИ НА НАЦИОНАЛНО НИВО

№	Специалност / професия	Индикативен брой необходими специалисти	Области, в които недостигът е най-осезаем
1.	Строителен техник:		
	Строителство и архитектура	236	В. Търново, Плевен, Разград, Смолян, София, Хасково
	Водно строителство	132	В. Търново, Силистра, Смолян, София
	Транспортно строителство	119	В. Търново, Смолян, София, Търговище
2.	Строител:		
	Кофражи	756	Велико Търново, Перник, Плевен, Разград, Смолян, София
	Армировка и бетон	617	Велико Търново, Перник, Плевен, Разград, Смолян, София
	Зидария	540	Велико Търново, Плевен, Разград, Смолян, София
	Мазилки и шпакловки	590	Велико Търново, Плевен, Разград, Смолян, София
	Вътрешни облицовки и настилки	454	Велико Търново, Плевен, Разград, Смолян, София, Хасково
	Външни облицовки и настилки	441	Велико Търново, Разград, Смолян, София
	Бояджийски работи	364	Велико Търново, Разград, Смолян, София
	Строително дърводелство	112	Враца, Разград, Смолян, София
	Строително тенекеджийство	194	Бургас, Велико Търново, Разград, Смолян, София
	Покриви	266	Велико Търново, Разград, Смолян, София

3.	Строител - монтажник:		
	Стоманобетонни конструкции	246	Велико Търново, Разград, Смолян, София, Хасково
	Метални конструкции	278	Разград, Смолян, София, Стара Загора, Хасково,
	Сухо строителство	381	Велико Търново, Разград, Смолян, София
	Дограма и стъклопоставяне	156	Велико Търново, Разград, София
	Изолации в строителството	465	Велико Търново, Разград, Смолян, София
4.	Монтажник на водоснабдителни и канализационни мрежи:		
	Вътрешни ВиК мрежи	337	Велико Търново, Разград, Смолян, София
	Външни ВиК мрежи	330	Велико Търново, Разград, Смолян, София

5.	Пътен строител:		
	Строител на пътища, магистрали и съоръжения към тях	277	Велико Търново, Плевен, София, Разград, Ловеч, Смолян,
	Строител на релсови пътища и съоръжения към тях	26	Смолян, София
6.	Пещостроител:		
	Пещостроителство	11	Бургас
7.	Помощник в строителството:		
	Основни и довършителни работи	392	Велико Търново, Разград, Смолян, София, Перник,
8.	Помощник пътен строител:		
	Пътища, магистрали и съоръжения	165	Велико Търново, Разград, Смолян, София
	Релсови пътища и съоръжения	9	София

ИНВЕСТИЦИИ В ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ – ТЕНДЕНЦИЯ 2015 – 2016 Г.

Проучването на КСБ засегна и темата за вложените инвестиции в професионална обучение от страна на строителната организация и фирмите, вписани в Централния професионален регистър на строителя.

Данните показват тенденция към увеличаване броя на строителните кадри, преминали през курсове и обучения за повишаване на професионалната квалификация. Дейностите по квалификация от страна на отделните строителни фирми към своите служители са кампанийни и нерегулярни. Областните представителства по места също полагат усилия в тази насока, но общата в политика в областта на ПОО осезаемо е липсвала през годините. За целта Камара на строителите припозна изграждането на система за подготовка на висококвалифицирани кадри за всички нива на строителния процес като една от стратегическите си цели и насоки за развитие. Зад това стои убеждението, че е необходимо обединяване на усилията на всички фирми в бранша, но и затвърждаване на партньорството със всички заинтересовани страни – доставчици на образователни и обучителни услуги, национални и международни социални партньори, организации на работодатели и др.

ИНВЕСТИЦИИ В ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ – ТЕНДЕНЦИЯ 2015 – 2016 Г.

В оперативен план първите стъпки в тази насока бяха поставени чрез създаденото през 2015 г. търговско дружество „Строителна квалификация“ ЕАД, 100% собственост на КСБ за организиране и провеждане на обучителни и квалификационни обучения. Целева група на дружеството са служители на фирмите-членове на КСБ или вписани в Централния професионален регистър на строителя.

През изминалата година повече от 2 000 души преминаха през обучения по ЗБУТ, курсове с придобиване на степен на професионална квалификация или на част от професия – Заварчици, Изолации в строителството и др. Голяма част от предоставяните обучения са безплатни за фирмите, предвид факта, че ежегодно КСБ инвестира в ПОО част от финансовите постъпления от услугите, които предоставя.

ИНВЕСТИЦИИ В ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ – ТЕНДЕНЦИЯ 2015 – 2016 Г.

За 2017 г. КСБ е заделила бюджет от над 250 000 лв. за професионална квалификация на работници и служители от строителния бранш. Очевидно е, че тази сума не е достатъчна, но това са нашите реални финансови възможности. Смятаме, че е възможно за целта да бъдат насочени средства, които държавата преразпределя чрез работодателските организации. КСБ притежава и обществения престиж, и нужния капацитет за да използва тези средства в интерес на строителния бранш.

ПОЗИЦИЯ НА КСБ КАТО ИЗРАЗИТЕЛ НА ГЛАСА НА СТРОИТЕЛИТЕ

Камара на строителите в България вижда своята роля в изграждането на тези специалисти, от които строителния бранш се нуждае, особено що се касае до професии от средното образование.

Факт е, че образователните институции подготвят продукт, който не достига до бизнеса – в по-голямата си степен завършилите средно образование и придобили квалификация по строителни специалности продължават своето образование във ВУЗ или се насочват към други професионални направления.

ПОЗИЦИЯ НА КСБ КАТО ИЗРАЗИТЕЛ НА ГЛАСА НА СТРОИТЕЛИТЕ

Камара на строителите в България предлага следните възможни решения на предизвикателствата, пред които са изправени фирмите при обезпечаване на необходимите кадри със средно професионално образование и квалификация:

- 1. Организиране на летен стаж** по подобие на проект „Ученически практики“, изпълняван от МОН - процес на придобиване на практически опит в реална работна среда в рамките на определен брой часове в изпълнение на задачи, възложени от обучаваща организация-работодател под ръководството на наставник. Учениците ще имат възможност да наблюдават и изпълняват конкретно възложените им задачи под надзора на съответния служител, като същевременно формират преценка доколко ги привлича и устройва работата в строителния бранш. Подобна инициатива ще улесни прехода от училище към пазара на труда - възможност за платена работа по специалността в реална фирма за сметка в летните ваканционни както за училищата, така и за фирмите месеци.

ПОЗИЦИЯ НА КСБ КАТО ИЗРАЗИТЕЛ НА ГЛАСА НА СТРОИТЕЛИТЕ

2. Обвързване на професионалното образование и получаването на свидетелство за придобита професионална квалификация с практика и стажовете. **Възможност за отпускане на целеви стипендии след реално проведен ефективен стаж** и определяне на месечна сума, която учениците да получават в зависимост от достигнатата степен на професионална квалификация в рамките на средното професионално образование. Този гарантиран доход би следвало да има мотивиращ ефект за младите хора да повишават своята квалификация, изградена на принципа на усвояване на практически умения. Освен това може да окаже положително въздействие от гледна точка на предотвратяване преждевременното напускане на образователната система.

ПОЗИЦИЯ НА КСБ КАТО ИЗРАЗИТЕЛ НА ГЛАСА НА СТРОИТЕЛИТЕ

3. Елиминиране на сивия сектор на образователни услуги и формалното провеждане на курсове за придобиване или повишаване на професионалната квалификация. За целта смятаме за целесъобразно засилване ролята на браншовите организации не само в процеса на лицензиране на ЦПО, но и в мониториране на тяхното реално функциониране - Преминалите през ЦПО лица да получават единствено Удостоверение за обучение по професионална квалификация, но не и Свидетелство за придобита степен на професионална квалификация.

С цел действителното придобиване на знания, умения и компетенции, стоящи зад всяка професионална степен и гарантиране на качеството, смятаме, че в процеса на оценяване и придобиване на Свидетелство трябва да участва Камара на строителите в По този начин в значителна степен ще бъдат удовлетворени както изискванията на реалния трудов пазар, така и ще се повиши значимостта и „ценността“ на професионалното образование и обучение.

ПОЗИЦИЯ НА КСБ КАТО ИЗРАЗИТЕЛ НА ГЛАСА НА СТРОИТЕЛИТЕ

3. Елиминиране на сивия сектор на образователни услуги и формалното провеждане на курсове за придобиване или повишаване на професионалната квалификация.

В допълнение, считаме за необходимо и КСБ да участва пряко в процеса на валидиране на знания и умения получени по неформален и самостоятелен път, включително на лица, отпаднали от образователната система, придобити знания в чужбина или на емигранти.

4. Актуализация на знанията на преподавателския състав в партньорство с водещи университети от направление „Строителство“.

ПОЗИЦИЯ НА КСБ КАТО ИЗРАЗИТЕЛ НА ГЛАСА НА СТРОИТЕЛИТЕ

5. Издигане ролята на КСБ като реален партньор при провеждането на организирания от МОН конкурс „Най-добър млад строител“.

КСБ чрез Областните си представителства по места през годините оказаха различна форма на подкрепа в провеждането на конкурса във всичките му етапи – училищни, регионални и национални кръгове. С цел синхронизиране на дейностите в тази насока е необходимо подготовката на централизирана процедура, описваща механизма и формите на съдействие на местно ниво. По този начин КСБ ще структурира и стандартизира своята подкрепа в тази област и ще издигне ролята на строителната организация до основен партньор на организатора – Министерство на образованието и науката на традиционното годишно състезание.

**БЛАГОДАРЯ ЗА
ВНИМАНИЕТО!**